

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - وزارت امور خارجه

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت جهاد کشاورزی

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح - وزارت راه و شهرسازی

وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت کشور - وزارت نفت - وزارت نیرو

سازمان حفاظت محیط زیست - سازمان انرژی اتمی ایران - سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران - معاونت علمی و فناوری رییس جمهور

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۳/۹ به پیشنهاد شماره ۹۹/۱۰۰/۱۴۸۶۴ مورخ ۱۳۹۹/۴/۳۰ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه هماهنگی پیشگیری و مدیریت پدیده گرد و غبار را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه هماهنگی پیشگیری و مدیریت پدیده گرد و غبار

ماده ۱- به منظور سیاست گذاری، تعیین راهبردها، هم افزایی و هماهنگی میان دستگاه های اجرایی برای انجام اقدامات لازم در سطح ملی و منطقه ای و همچنین نظارت بر اقدامات اجرایی دستگاه ها به منظور کاهش آثار و پیامدهای ناشی از وقوع پدیده گرد و غبار، ستاد ملی سیاست گذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گرد و غبار، که از این پس در این آیین نامه به اختصار ستاد ملی نامیده می شود، تشکیل می شود. ریاست ستاد مذکور بر عهده رییس سازمان حفاظت محیط زیست می باشد و معاونین مرتبط معاونت علمی و فناوری رییس جمهور، سازمان انرژی اتمی ایران، سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه های ارتباطات و فناوری اطلاعات، امور خارجه، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، کشور، نفت، نیرو و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران در آن عضویت دارند. مصوبات ستاد ملی در چهارچوب قوانین مربوط با نظر اکثریت اعضا معتبر است و توسط رییس ستاد ابلاغ می شود.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۲- دبیرخانه ستاد ملی، که از این پس در این آیین نامه به اختصار دبیرخانه نامیده می شود، در سازمان حفاظت محیط زیست مستقر و دبیر ستاد ملی توسط رییس سازمان حفاظت محیط زیست تعیین می شود.

ماده ۳- کارگروه تخصصی ملی به ریاست دبیر ستاد ملی و متشکل از نمایندگان ثابت و معرفی شده دستگاه های عضو (حداقل در سطح مدیران کل)، با هدف پشتیبانی فنی از تصمیم گیری های ستاد ملی و بررسی و ارایه پیشنهاد در خصوص موضوعات زیر تشکیل می شود:

- ۱- سیاست های پیشگیری، مدیریت، مقابله و سازگاری با پدیده گرد و غبار.
- ۲- برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت اجرایی دستگاه های ذی ربط.
- ۳- اقدامات اجرایی مرتبط بر اساس شرایط بوم شناختی (اکولوژیکی)، سرزمینی، اجتماعی و اقتصادی کانون های غبارخیز کشور.
- ۴- سرمایه گذاری بخش غیردولتی، بهره گیری از فناوری های نوین و تقویت کمک نوآورها (استارت آپ).
- ۵- طرح های الگویی اقتصادی - بوم شناختی (اکولوژیکی) بزرگ مقیاس در مناطق غبارخیز با مشارکت بخش های غیردولتی.
- ۶- موارد ارجاعی از سوی ستاد ملی.
- ۷- دستورالعمل های اجرایی مرتبط با آیین نامه.
- ۸- پژوهش ها و مطالعات مورد نیاز.
- ۹- آموزش، اطلاع رسانی و جلب مشارکت های مردمی.

تبصره - کارگروه تخصصی ملی می تواند برای انجام وظایف محوله خود نسبت به تشکیل گروه های کاری مرتبط اقدام نماید.

ماده ۴- کارگروه زیربنایی، توسعه روستایی، عشایری، شهری و آمایش سرزمین و محیط زیست شورای برنامه ریزی و توسعه استان، مسئولیت هماهنگی دستگاه های عضو و پیگیری اقدامات و اجرای مؤثر مصوبات ستاد ملی در سطح استان را بر عهده خواهد داشت. کارگروه مذکور علاوه بر وظایف موضوع ماده (۸) تصویب نامه شماره ۲۹۰۱۸/ت ۵۴۴۸۷ هـ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۲، امور زیر را نیز بر عهده دارد:

- ۱- بررسی و ارایه راهکارهای تعدیل و مقابله با پدیده خشکسالی، فرسایش خاک، بیابان زایی و گردوغبار.

۲- نظارت و پایش مستمر روند گسترش یا کاهش وسعت کانون‌های غبارخیز و ارایه گزارش‌های مربوط از جمله به دبیرخانه ستاد ملی.

۳- مدیریت شرایط اضطرار وقوع پدیده گرد و غبار و سایر آلودگی‌های محیطی.

۴- ارایه گزارش مربوط به تأمین نیاز آبی تالاب‌های غبارخیز استان.

۵- نظارت بر آموزش و اطلاع رسانی عمومی در خصوص آلودگی‌های محیطی و گرد و غبار.

۶- نظارت بر حسن اجرای اقدامات اجرایی دستگاه‌های عضو ستاد ملی در سطح استان و ارایه گزارش به دبیرخانه ستاد مزبور.

ماده ۵- وزارت راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور) موظف است سامانه هشدار و پیش‌آگاهی وقوع پدیده گرد و غبار را با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ظرف یک‌سال از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه راه‌اندازی نماید و داده‌ها و اطلاعات تولیدی آن را در اختیار دستگاه‌های عضو و دبیرخانه ستاد ملی قرار دهد و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مربوط را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید. دستگاه‌های عضو ستاد ملی موظفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، امکان دسترسی برخط به داده‌ها و اطلاعات مرتبط را برای سازمان هواشناسی کشور فراهم نمایند.

ماده ۶- وزارت جهاد کشاورزی موظف است برنامه اجرایی حفاظت و بهره‌برداری پایدار از اراضی کشاورزی با منشأ گرد و غبار (غبارخیز) با رویکرد کشاورزی حفاظتی و به تفکیک نوع اقدام پیشگیرانه، مقابله‌ای و سازگارکننده با پدیده گردوغبار را در چهارچوب قوانین و مقررات و اعتبارات مصوب مربوط جهت تأیید به ستاد ملی ارایه و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید.

ماده ۷- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) موظف است در اجرای مواد (۲۴) و (۲۷) قانون هوای پاک - مصوب ۱۳۹۶ - بر اساس وضعیت کانون‌های گرد و غبار داخلی کشور یا با بهره‌گیری از مشارکت مردم، برنامه اقدامات پیشگیرانه، مدیریتی، مقابله‌ای و سازگارکننده با پدیده گرد و غبار را در چهارچوب قوانین و مقررات و اعتبارات مصوب مربوط جهت تأیید به ستاد ملی ارایه نموده و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید.

ماده ۸- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است با همکاری وزارتخانه‌های کشور، راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیرو ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این

آیین نامه، نسبت به تدوین شیوه نامه اجرایی مدیریت شرایط اضطرار وقوع پدیده گرد و غبار اقدام و نتیجه را جهت بررسی و تصویب به ستاد ملی ارایه نماید. این شیوه نامه ملاک عمل کارگروه زیربنایی، توسعه روستایی، عشایری، شهری، آمایش سرزمین و محیط زیست شورای برنامه ریزی و توسعه استان جهت هماهنگی مدیریت شرایط اضطرار وقوع پدیده گردوغبار بوده و در عین برخورداری از وحدت رویه، باید نسبت به شرایط محلی استان های مختلف انعطاف پذیر باشد.

ماده ۹- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است در اجرای ماده (۱۲) قانون هوای پاک - مصوب ۱۳۹۶- و تبصره ماده (۳) قانون حفاظت از خاک - مصوب ۱۳۹۸- ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، شیوه نامه ملاحظات محیط زیستی توسعه و بهره برداری از معادن کشور از حیث میزان آلاینده گی و حساسیت مناطق نسبت به پدیده گرد و غبار را با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین شناسی کشور) تدوین و جهت بررسی و تصویب به ستاد ملی ارایه نماید.

ماده ۱۰- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است بر اساس وضعیت کانون های گرد و غبار کشور که در مناطق تحت مدیریت این سازمان قرار دارند، برنامه اقدامات پیشگیرانه، مدیریتی، مقابله ای و سازگار کننده با پدیده گرد و غبار جهت مدیریت، حفاظت و بهره برداری پایدار از مناطق یاد شده را در چهارچوب قوانین و مقررات و اعتبارات مصوب مربوط جهت تأیید به ستاد ملی ارایه نموده و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید.

ماده ۱۱- سازمان حفاظت محیط زیست در اجرای ماده (۲) قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب های کشور - مصوب ۱۳۹۶ - و ماده (۲۵) قانون هوای پاک موظف است ضمن اولویت بندی تالاب های با منشأ گردوغبار بر اساس میزان حساسیت آنها به وقوع این پدیده و تعیین نیاز آبی آنها تحت شرایط مختلف ترسالی، عادی و خشکسالی با همکاری وزارت نیرو، نسبت به پایش تامین نیاز آبی این تالاب ها در چهارچوب ماده (۴) آیین نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب ها موضوع تصویب نامه شماره ۱۵۷۴۰۸/ت ۵۵۰۹۶ هـ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۲۷ و اصلاح بعدی آن با بهره گیری از ظرفیت کارگروه ماده (۴) این آیین نامه اقدام نماید.

ماده ۱۲- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است با هماهنگی و همکاری وزارت امور خارجه و سایر دستگاه های اجرایی مرتبط و با بررسی کارشناسی وضعیت کانون های خارجی فعلی و بالقوه تاثیرگذار بر کشور، نسبت به تهیه مستندات فنی در خصوص نوع و میزان تاثیرگذاری کانون های یاد شده، اثرات مستقیم و

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

غیرمستقیم ناشی از این کانون‌ها و راهکارهای پیشنهادی جهت همکاری در پایش، پیش‌هشدار، پیشگیری و یا مقابله با آنها اقدام نماید. همچنین سازمان یادشده موظف است برنامه اقدامات پیشنهادی حاصل از بررسی‌های یادشده را در چهارچوب قوانین و مقررات و اعتبارات مصوب مربوط برای تعیین سیاست‌ها و پیگیری‌های مقتضی به ستاد ملی ارایه نموده و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید.

ماده ۱۳- وزارت نیرو موظف است با اعمال مصوبات کارگروه ملی سازگاری با کم‌آبی موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۸۹۶۹/ت/۵۵۰۹۲ هـ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۲، اقدامات و طرح‌های توسعه منابع آب خود را به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که از توسعه و تشدید وضعیت کانون‌های تولید گردوغبار کشور جلوگیری به عمل آید.

ماده ۱۴- وزارت نیرو موظف است با هماهنگی و همکاری وزارت امور خارجه، سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، گزارش وضعیت طرح‌های توسعه منابع آب کشورهای همسایه از جهت میزان تاثیرگذاری این طرح‌ها بر کانون‌های خارجی و داخلی فعلی و بالقوه اثرگذار بر کشور را ظرف یک‌سال از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و جهت تعیین سیاست‌ها و پیگیری‌های مقتضی به ستاد ملی ارایه نماید و بر این اساس دستگاه‌های مسئول گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب ستاد ملی را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال کنند.

ماده ۱۵- وزارت نیرو موظف است ضمن تشریح آخرین وضعیت ارتقا و نوسازی شبکه انتقال و توزیع برق کشور در برابر اثرات پدیده گرد و غبار، برنامه اقدامات پیش رو برای اتمام این عملیات در مناطق متأثر از این پدیده را در چهارچوب قوانین و مقررات و اعتبارات مصوب مربوط جهت تأیید به ستاد ملی ارایه نموده و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید.

ماده ۱۶- وزارت امور خارجه موظف است ضمن توسعه فرایندها و ظرفیت‌های بین‌المللی ایجاد شده، اقدامات دستگاه‌ها جهت اجرای سیاست‌ها و تصمیمات اتخاذ شده ستاد ملی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت‌های بین‌المللی ایجاد شده را حمایت و تسهیل نموده و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید.

ماده ۱۷- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در جهت پیشگیری از آسیب‌های سلامت گرد و غبار، سازگاری و حفظ سلامت مردم در مناطق تحت تأثیر، برنامه اقدامات پیشگیرانه و مقابله‌ای مربوط

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....
تاریخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۴

را در چهارچوب قوانین و مقررات و اعتبارات مصوب مربوط جهت تأیید به ستاد ملی ارایه نموده و گزارش وضعیت پیشرفت اقدامات مصوب را هر شش ماه یکبار به دبیرخانه ارسال نماید.

ماده ۱۸- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران در تهران و مراکز استانها و همچنین سایر رسانه‌های دولتی موظفند در چهارچوب ماده (۲۸) قانون هوای پاک برنامه‌های مرتبط با ظرفیت‌سازی، آموزش و آگاهی‌بخشی عمومی مربوط به پدیده گردوغبار را اطلاع‌رسانی کنند.

ماده ۱۹- سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط، منابع مالی مورد نیاز برنامه‌های اجرایی پیشگیرانه، اصلاحی، مقابله‌ای و سازگار کننده کانون‌های گرد و غبار کشور و جلوگیری از توسعه آنها را براساس پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در قالب برنامه‌هایی که به تأیید ستاد ملی رسیده است، در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید.

ماده ۲۰- استانداران موظفند پروژه‌های استانی پیشگیرانه، مدیریتی، مقابله‌ای و سازگار کننده با پدیده گرد و غبار استان را به عنوان پروژه‌های اولویت‌دار در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان جهت تصمیم‌گیری برای تأمین اعتبار از محل اعتبارات طرح‌های استانی را پیگیری و مورد حمایت قرار دهند.

ماده ۲۱- ستاد ملی مسئول نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه است. این امر نافی نظارت ذاتی دستگاه‌ها بر اقدامات و عملیات اجرایی آنها نمی‌باشد. کلیه دستگاه‌های اجرایی عضو موظف به همکاری و ارایه گزارش شش ماهه در خصوص عملکرد اقدامات تعیین شده در ستاد ملی می‌باشند. ستاد ملی موظف است به‌صورت سالانه گزارشی از اقدامات دستگاه‌های اجرایی و عملکرد خود را به هیئت وزیران ارایه نماید.

ماده ۲۲- تصویب‌نامه شماره ۴۷۳۶۲/ت ۵۳۲۲۷ هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۶ لغو می‌شود.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.